

СПИСОК

ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. **Завгородній А.І.** Значення дезінфекції у системі профілактики туберкульозу [Текст] / А.І. Завгородній, А.П. Палій // Вісник аграрної науки. – 2012. – № 8. – С. 41–44.
2. **Завгородній А.І.** Наукове забезпечення та вирішення проблеми туберкульозу тварин в Україні [Текст] / А.І. Завгородній, Б.Т. Стегній, В.В. Білушко, В.М. Горжеев // Зб. наук. праць ЛНАУ. – Серія Ветеринарні науки. – Луганськ: Елтон-2, 2008. – № 92. – С. 53–56.
3. **Кассіч Ю.Я.** Антигенна спорідненість видів мікобактерій та її значення для діагностики туберкульозу тварин [Текст] / Ю.Я. Кассіч, А.І. Завгородній, В.М. Горжеев // Ветеринарна медицина України. – 1997. – № 5. – С. 16–17.
4. **ППД-туберкулін** для ссавців виробництва Сумської біофабрики [Текст] / А.І. Завгородній [та ін.] // Ветеринарна медицина України. – 2006. – № 1. – С. 34–35.
5. **Стегній Б.Т.** Стан і перспективи вирішення проблеми туберкульозу тварин в Україні [Текст] / Б.Т. Стегній, А.І. Завгородній, В.О. Загребельний // Ветеринарна медицина: Міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2012. – Вип. 96. – С. 237–239.
6. **Туберкулін** сухий очищений (ППД) для ссавців (Національний стандарт) ТУ У 24.4-00497087-107:2013.
7. **Bovine tuberculosis: A review of diagnostic test for M. bovis infection in cattle** / Sam A.J. Strain, James McNair, Stanley W.J. McDowell // Bacteriology Branch Veterinary Sciences Division Agri-Food and Biosciences Institute. – 2011. – May.

Одержано 18.06.2014

Туберкулёз животных: научно-практические аспекты борьбы и профилактики в Украине. В.М. Горжеев

Туберкулёз остается одним из наиболее проблемных заболеваний в инфекционной патологии животных. Распространение этого опасного антропоозноза является перманентной угрозой для здоровья людей и экономики животноводства, прежде всего скотоводческой отрасли. В статье представлены научно-практические аспекты борьбы и профилактики туберкулёза животных в Украине.

Animal tuberculosis: scientific aspects of practice fighting and prevention in Ukraine. V.M. Gorzheev

Tuberculosis remains one of the most problematic diseases in Infectious Diseases Pathology animals. The spread of this dangerous antropozoonoz is a permanent threat to the health and economy of livestock, especially cattle-breeding industry. The paper presents the scientific and practical aspects of the fight and prevention of tuberculosis in animals Ukraine. ◉

УДК 619:616:9

Т.М. ЦІВЕНКО, ст. науковий співробітник
І.М. КСЬОНЗ, докт. вет. наук
Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН України, Полтава

РЕАЛЬНИЙ СТАН ПОШИРЕННЯ ХЛАМІДІЙНОЇ ІНФЕКЦІЇ СЕРЕД СОБАК

Дослідженнями методом ПЛР проб епітеліальних зскрібків зі слизових оболонок прямої кишки від 100 клінічно здорових домашніх собак різних порід і безпородних тварин, яких утримують мешканці м. Полтави, з'ясовано, що рівень їх інфікованості не перевищує 1%. ДНК бактерій роду Chlamydia виявлено в одній пробі від пса породи різенинауцер восьмирічного віку. Видовим диференціюванням зазначеного ізоляту визначено його належність до Chlamydia pecorum.

Серед фахівців ветеринарної медицини існує усталена думка, що хламідіоз у собак трапляється вкрай рідко. Однак під час дослідження нами біологічних зразків від собак із симптомами, притаманними хламідіозу (ураження сечостатевої системи, респіраторного тракту, суглобів, очей), діагноз було підтверджено у 46% випадків [1]. Разом з тим як численні літературні дані, так і власний досвід свідчать про те, що хламідіоз собак (латентна й субклінічна форми) у більшості випадків має безсимптомний перебіг

[3, 6, 7]. За латентної форми хламідії зберігають життєздатність, але не розмножуються, а за субклінічної – розмножуються без вираженої реакції макроорганізму. Зниження імунітету під дією різних стрес-факторів призводить до активізації інфекційного процесу [2].

На нашу думку, слід урахувувати можливість таких випадків, за яких захворювання має безсимптомний перебіг чи тварина є хламідієносієм і, як наслідок, залишається поза увагою господарів, а отже, й фахівців ветеринарної медицини.

Мета роботи – з'ясувати реальний стан щодо інфікованості бактеріями роду *Chlamydia* свійських собак.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Матеріалом для досліджень на хламідійну інфекцію слугували зразки епітеліальних зскрібків зі слизової оболонки прямої кишки, які відбирали за допомогою одноразових урогенітальних зондів.

ДНК зі зразків виділяли сорбентним методом за допомогою набору реагентів «ДНК-сорб-В-50», що є складовою частиною ПЛР-тест-системи «ХЛА-КОМ» для діагностики хламідіозу ссавців і птахів виробництва (ФГУН «Центральный научно-исследовательский институт эпидемиологии» Роспотребнадзора», РФ).

Діагностичні дослідження методом полімеразної ланцюгової реакції (ПЛР)

© Т.М. Цівенко, І.М. Ксьонз, 2014

проводили із застосуванням тест-системи власної розробки для індикації фрагментів ДНК ділянки гена, що кодує 16S рРНК бактерій роду *Chlamydia* [4]. Для диференціації хламідій використували мультиплексну ПЛР-тест-систему, також власної розробки, праймери якої фланкують специфічні для кожного з видів збудників хламідіозу тварин ділянки гена, що кодує основний мембранний білок МОМР [5].

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Для досягнення поставленої мети ми впродовж 6 місяців досліджували зразки епітеліальних зскрібків зі слизових оболонок прямої кишки, відібраних від 100 собак, яких утримували мешканці м. Полтави. Основним критерієм досліджуваних тварин була відсутність симптомів будь-яких захворювань.

Для об'єктивності результатів за об'єкти досліджень було взято 50 сук і 50 псів, із яких одна половина тварин кожної статі була віком до 1 року, а інша – від 1 до 10 років. 50% тварин постійно утримувались у помешканнях, а 50% – на подвір'ї. При цьому піддослідними були собаки 10 різних порід (німецька, азійська й шотландська вівчарки, ротвейлер, ризеншнауцер, французький

бульдог, шарпей, малий пудель, такса, пекінес), а також 20 безпородних тварин.

Перед відбором біологічних зразків від собак їх господарів опитували щодо віку й стану здоров'я тварин, здійснювали загальний огляд і термометрію. Усі досліджені собаки були клінічно здоровими, показники температури тіла знаходились у межах фізіологічної норми (37,5–39°C).

У результаті досліджень в одному зразку від пса породи ризеншнауцер віком 8 років, який утримувався в квартирі багатоповерхового будинку, ми виявили ДНК бактерій роду *Chlamydia*. Під час видового диференціювання віділеного ізоляту було визначено його належність до *Chlamydia pecorum*.

ВИСНОВОК

Результати дослідження зразків біологічного матеріалу від 100 клінічно здорових свійських собак свідчать про те, що рівень інфікованості бактеріями роду *Chlamydia* серед таких тварин не перевищує 1%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. **Ксьонз І.М.** Хламідіози тварин (епізоотологія, етіологія, діагностика та оздоровлення): дис. ... докт. вет. наук: 16.00.03 / Ігор Миколайович Ксьонз. – К., 2013. – 338 с.
2. **Ксьонз І.М.** Хламідіози тварин: монографія / І.М. Ксьонз. – Полтава: Оріяна, 2012. – 318 с.

3. **Обухов І.Л.** Хламидиоз (*Chlamydiosis*) / І. Обухов, Д. Васильев. – Ульяновск, 2003 – 135 с.
4. **Патент 34868** Україна, МПК А 61 К 39/118. Спосіб визначення ДНК семи збудників хламідійних інфекцій ссавців і птахів у одній полімеразній ланцюговій реакції / І.М. Ксьонз, К.Ф. Почерняєв; заявники і власники І.М. Ксьонз, К.Ф. Почерняєв; заявл. 25.03.2008; опубл. 26.08.2008, Бюл. № 16.
5. **Патент 11834** Україна, МПК А 61 К 39/118. Спосіб визначення ДНК збудників хламідійних інфекцій у мультиплексній полімеразній ланцюговій реакції / І.М. Ксьонз, К.Ф. Почерняєв, А.Ф. Курман; заявник і власник Полтавський філіал Інституту ветеринарної медицини УААН; заявл. 23.06.2005; опубл. 16.01.2006, Бюл. № 1.
6. **Равилов Р.Х.** Роль хламидій в інфекційно-патології собак / Р.Х. Равилов, А.Р. Садрієв // Сборник трудов ВНИВИ. – Казань, 1999. – С. 193–194.
7. **Равилов Р.Х.** Хламидиоз собак и кошек / Р.Х. Равилов. – М.: ООО «Аквариум-Принт», 2006. – 128 с.

Одержано 15.04.2014

Реальное состояние распространения хламидийной инфекции среди собак. Т. М. Цивенко, И. Н. Коёнз

Исследованиями методом ПЦР проб эпителиальных соскобов со слизистых оболочек прямой кишки от 100 клинически здоровых домашних собак разных пород и беспородных особей, содержащихся жителями г. Полтавы, выяснено, что уровень их инфицированности не превышает 1%. ДНК бактерий рода *Chlamydia* выявлена в одной пробе от кобеля породы ризеншнауцер восьмилетнего возраста. Видовым дифференцированием указанного изолята определено его отношение к *Chlamydia pecorum*.

The real situation with the chlamydial contagion in dogs. T.M. Tsivenko, I.N. Ksyonz

The PCR studies of epithelial rectal mucosa scrapes taken from 100 clinically healthy domestic dogs of various breeds including nonpedigreed ones, kept by owners from Poltava, demonstrated that the infected specimens percentage did not exceed 1% of the total number. The *Chlamydia* genus bacteria's DNA was detected in one sample taken from an 8 years old giant schnauzer male. By means of the specific differentiation the above isolate was determined as *Chlamydia pecorum*. ◉

